

RECEPȚIONAT

Șef Departament CIE

_____ 2023

APROBAT

Ședința DCI, p.v. nr. _____

_____ 2023

RAPORT ȘTIINȚIFIC FINAL 2022-2023

**privind implementarea proiectului la inițiativa Departamentului Contabilitate și
Informatică Economică**

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚII DE AUDIT ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI RELEVANȚA ACESTUIA ÎN CADRUL ENTITĂȚII

Conducător de proiect: *Dolghi Cristina, dr., conf. univ.*

ECHIPA: *Petreanu Elena, dr., lector univ.*

Raietchi Eugeniu, dr., lector univ.

Panuș Valentina, dr., conf.univ.

Malai Ela, dr., conf.univ.

Șevciuc Tatiana, dr., conf.univ.

Tonu Lidia, drd., as.univ.

Calancea Eugenia, drd.

Ungureanu Viorica, drd.

Chișinău 2023

1. Scopul proiectului

Fundamentarea teoretică și evaluarea evoluției activității de audit în Republica Moldova în contextul dezvoltării mediului de afaceri, elaborarea suportului metodologic pentru auditul intern și aplicațiilor de teste pentru auditul financiar.

2. Obiectivele proiectului

1. Aprofundarea cadrului teoretico-metodologic a auditului în contextul dinamicii de dezvoltare a economiei și schimbării mediului de afaceri.
2. Realizarea de lucrări științifice la tema proiectului și editarea acestora în reviste științifice în reviste din bazele de date cu factor de impact.
3. Diseminarea rezultatelor prin comunicări la tema proiectului la manifestări științifice naționale și internaționale.
4. Organizarea unor evenimente de prezentare a obiectivelor, activităților și rezultatelor preconizate.
5. Evaluarea practicilor de audit orientate spre asigurarea performanței entității moderne.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor proiectului

1. Articole științifice publicate în reviste științifice din bazele de date cu factor de impact și recunoscute (3).
2. Comunicări la manifestări științifice naționale și internaționale (7).
3. Teze publicate în culegeri ale manifestărilor științifice (2).
4. Teze de licență/master publicate la tema proiectului (6).
5. Comunicări ale studenților la manifestări științifice naționale și/sau internaționale (coordonatori: membrii echipei de proiect) (2).

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor proiectului

1. Articole științifice publicate în reviste științifice din bazele de date cu factor de impact și recunoscute (5).
2. Comunicări la manifestări științifice naționale și internaționale (13).
3. Teze publicate în culegeri ale manifestărilor științifice (2).
4. Teze de licență/master publicate la tema proiectului (11).
5. Comunicări ale studenților la manifestări științifice naționale și/sau internaționale (coordonatori: membrii echipei de proiect) (2).
6. Elaborarea suporturilor metodologice pentru auditul intern și aplicațiilor de teste pentru auditul financiar (2).
7. Studii de preferezabilitate a entităților din diverse domenii ale economiei naționale (3).
8. Alte lucrări metodico-didactice (3).

5. Rezultatele obținute (descriere narativă) .

Obiectivul principal al proiectului prezintă dezvoltarea noilor tehnici de audit și eficientizarea guvernantei corporative prin prisma acestuia în cadrul entității economice în contextul dezvoltării dinamice a mediului de afaceri.

Pentru realizarea acestuia membrii echipei au realizat următoarele:

- s-a identificat evoluția practicilor de audit aplicate în cadrul entităților din diferite sectoare ale economiei;
- s-a valorificat eficiența controlului intern managerial prin prisma auditului intern;
- s-au stabilit factorii de influență asupra gestionării fondurilor publice în mod de economicitate, eficiență și eficacitate;
- s-au elaborat recomandări cu privire la perfecționarea tehnicilor de audit în vederea consolidării practicilor de audit orientate spre asigurarea performanței entității moderne.

Rezultatele obținute au fost diseminate prin intermediul publicațiilor din reviste științifice din bazele de date cu factor de impact și recunoscute; în lucrările conferințelor științifice internaționale petrecute în Republica Moldova și peste hotare, în cadrul seminarelor metodico-științifice, forumurilor științifice cu participarea studenților de la specialitățile din cadrul FȘE și practicii de specialitate, mese rotunde cu participarea reprezentanților pieței muncii și simpozioanelor științifice.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații:

Articole în reviste științifice.

- în reviste din bazele de date *Web of Science* și *SCOPUS* (cu indicarea factorului de impact *IF*)

1. PETREANU E., ZAHARCO, S. Important aspects of the audit planning in agricultural entities from the Republic of Moldova. In: *Journal of Scientific Papers Series "Management, economic engineering in agriculture and rural development"*, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București, Volume 23, Issue 4/2023, 2023, 0,45 c.a. ISSN 2284-7995. Index: Clarivate Analysis - Web of Science, DOAJ Directory of Open Access Journal, CABI, Index Copernicus, Google Scholar, PBN (Polish Scholarly Bibliography), OCLC (WorldCat), SCPIO, Citefactor, Research Bible.
https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_4/volume_23_4_2023.pdf
2. ZAHARCO, S., PETREANU, E. Performance audit regarding the management of agricultural subsidy funds. In: *Journal of Scientific Papers Series "Management, economic engineering in agriculture and rural development"*, Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București, Volume 23, Issue 4/2023, 2023, 0,88 c.a. ISSN 2284-7995. Index: Clarivate Analysis - Web of Science, DOAJ Directory of Open Access Journal, CABI, Index Copernicus, Google Scholar, PBN (Polish Scholarly Bibliography), OCLC (WorldCat), SCPIO, Citefactor, Research Bible. https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_4/Art94.pdf

- în alte reviste din străinătate recunoscute:

1. Dolghi Cristina. *Accounting profession in today's economic realities. Theoretical aspects and practical approaches/ Profesia contabilă în realitatea economică modernă. Aspecte teoretice și*

abordări practice”. Revista „Economia Contemporană” a Universității „Constantin Brâncoveanu” din Pitești, România, recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.), Vol. 7, Nr. 3/2022. Editura „Independența Economică”, ISSN 2537-4222, ISSN-L 2537-4222 <http://www.revec.ro/article.html>

2. Dolghi Cristina. *Non-financial reporting and the need for its implementation in the small business sector: the practice of the Republic of Moldova*. International Conference „On Micro and Small Enterprises Reporting in Central and Eastern Europe”. Sopot University of Applied Science. 20-21 October 2022 in Sopot, Polonia. Certificat din 21.10.2022. (în proces de publicare în monografie).
- **în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei**
1. Petreanu Elena. Aspecte actuale ale responsabilității auditorului financiar. În: Studia Universitatis Moldaviae. Chișinău, CEP USM, Nr.11(02) 2022 ISSN 2587-4446. E-ISSN 2587-4454. <https://economy.studiamsu.md/wp-content/uploads/2022/11/0.pdf>

Articole în materiale ale conferințelor științifice

- **în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)**
1. Dolghi Cristina. „*Rolul auditului performanței în mediul de gestiune a instituției publice și asigurare a utilizării resurselor alocate pentru investigații cu impact major*”. În: Collection of scientific articles. International Scientific Conference on Accounting, ISSA 2022. Pag. 38-43, ASEM, 1-2 aprilie 2022, Chișinău. ISBN 978-9975-155-92-2 (PDF). DOI: 10.5281/zenodo.7059521. <https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/2271/ISCA2022.pdf?sequence=1>
 2. Dolghi Cristina. „*Transformarea profesiei contabile și rolului acesteia în realitatea economică modernă*”. În: Culegere de articole a Simpozionului Științifico-Practic cu participare internațională „Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările generate de viitor”. USM, Moldova. 31 martie 2022. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 6-10. ISBN 978-9975-159-78-4 (PDF). DOI:10.5281/zenodo.6786090. <https://zenodo.org/record/6786090#.YvSII3ZBzIU>
 3. Raietchi Eugen. „*Tendențe în dezvoltarea raportării financiare*”. În: Culegere de articole a Simpozionului Științifico-Practic cu participare internațională „Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările generate de viitor”. USM, Moldova. 31 martie 2022. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 37-42. ISBN 978-9975-159-78-4 (PDF). DOI: 10.5281/zenodo.6786514 <https://zenodo.org/record/6786514#.Y2kBaHZBzIU>
 4. Petreanu, Elena. „*Aspecte actuale în dezvoltarea auditului intern*”. În: Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările de viitor: Culegere de teze ale simpozionului științifico-practic cu participare internațională. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 47-51. ISBN 978-9975-159-78-4 (PDF)
 5. Calancea Eugenia. „*Impactul contabilității creative asupra situațiilor financiare și performanței entităților*”. În: Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările de viitor: Culegere de teze ale simpozionului științifico-practic cu participare internațională. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 52-55. ISBN 978-9975-159-78-4 (PDF).
 6. Tonu Lidia. „*Rolul contabilului din sistemul bugetar în utilizarea fondurilor publice*”. În: Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările de viitor:

Culegere de teze ale simpozionului științifico-practic cu participare internațională. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 93-97. ISBN 978-9975-159-78-4 (PDF).

7. Dolghi Cristina. „Practica și perspectivele dezvoltării capacităților de audit al performanței în cadrul entităților din sectorul public al Republicii Moldova”. În: Conferința Științifică Internațională: „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”. USM, 28-29 octombrie 2022. <https://fse.usm.md/studii/conferinta-stiintifica-internationala/>
8. BOGOS (CALANCEA) Eugenia. „Tehnici specifice de contabilitate creative”. În: Conferința Științifică Internațională: „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”. USM, 28-29 octombrie 2022. <https://fse.usm.md/studii/conferinta-stiintifica-internationala/>
9. Viorica UNGUREANU. „Performanțe inovatoare în practica profesiei contabile în Republica Moldova”. În: Culegere de articole a Simpozionului Științifico-Practic cu participare internațională „Reconsiderarea rolului profesiei contabile. Acționăm astăzi pentru provocările generate de viitor”. USM, Moldova. 31 martie 2022. DOI: 10.5281/zenodo.6793706. <https://zenodo.org/record/6793706#.Y2kCxnZBzIU>
10. DOLGHI Cristina „Provocările educației contabile și cerințele pieței muncii la exercitarea profesiei în contextul abordărilor contemporane” În: Collection of scientific articles. International Scientific Conference on Accounting, ISSA 2023. Pag. ASEM, 1-2 aprilie 2023, Chișinău. ISBN 978-9975-167-00-0 (PDF) DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.34> https://caae.ase.md/files/conferinte/isca/Culegere_ISCA_2023.pdf
11. ȘEVCIUC, T. Viziuni privind competențele de bază și specifice ale auditorilor și rolul acestora asupra dezvoltării profesionale continue în cadrul entităților din sectorul public. Conferința Științifică Internațională de Contabilitate ISCA 2023, aflată la a XII-a ediție, 6-7 aprilie 2023, ASEM.
12. COJOCARU, Maria, DOLGHI, Cristina. Raționamentul profesional și inteligența artificială: implicații asupra profesiei contabile. Teze prezentate la Colocviul Științific cu participare internațională. În memoriam Profesorului Viorel ȚURCANU cu tematica: Învățământul superior contabil: provocări și soluții. 17 noiembrie 2023, ASEM.
13. Bogos Eugenia. „Safeguarding financial integrity: the role of auditors in mitigating the creative accounting practices”. 2023 EU-PAIR ANNUAL INTERNATIONAL CONFERENCE – 2nd EDITION “Challenges and Dynamics of European Administrative Area” 2. 2nd – 23rd of June 2023, Iași, Romania.

Teze ale conferințelor științifice

- în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1. Dolghi Cristina. „Profesia contabilă în realitatea economică modernă. Aspecte teoretice și abordări practice”. În: Broșura Conferinței Științifice Internaționale: „Contabilitatea și Finanțele – limbaje universale ale afacerilor/Accounting and Finance – the global languages in business”, 7th Edition. Pitesti, April 8, 2022, România, pag.15. INCE-Universitatea „Constantin Brâncoveanu”. http://www.univcb.ro/java_script/uploaded/Brosura%20AFISC%202022%20SITE_2.pdf
2. Dolghi Cristina. „Non-financial reporting in the small business sector and its benefits in the decision-making process of stakeholders: the practice of the Republic of Moldova”. În:

International Conference „On Micro and Small Enterprises Reporting in Central and Eastern Europe”. Sopot University of Applied Science. 20-21 October 2022 in Sopot, Polonia. Certificat din 21.10.2022. <https://en.msereporting.pl/>
<https://m.facebook.com/people/Facultatea-%C8%98tiin%C8%9Be-Economice-USM/100070729364356/>

- ***Lucrări științifico-metodice și didactice***

1. PETREANU E. *Audit intern. Note de curs*. Iași: Ed. PIM, 2022, 214 pag. ISBN 978-606-13-7393-2 (9.41 c.a.)
2. PETREANU E. *Audit financiar. Culegere de aplicații și teste*. Iași: Ed. PIM, 2022, 144 pag. ISBN 978-606-13-7374-2 (4.61 c.a.)

- ***alte lucrări științifico-metodice și didactice***

1. Dolghi Vladimir, Dolghi Cristina. „Introducere în IFRS 17 „Contracte de asigurare”. În: Publicația periodică: „Monitorul Fiscal FISC.MD”, nr.4(81), iunie 2023, p. 6-12.
<https://monitorul.fisc.md/en/introducere-in-ifrs-17-contracte-de-asigurare/>
2. Dolghi Vladimir, Dolghi Cristina. „Concepte-cheie și definiții în IFRS 17”. În: Publicația periodică: „Monitorul Fiscal FISC.MD”, 23 octombrie 2023.
<https://monitorul.fisc.md/en/concepte-cheie-si-definitii-in-ifrs-17/>
3. Dolghi Vladimir, Dolghi Cristina. „IFRS 17. Marja de serviciu contractuală (CSM)”. În: Publicația periodică: „Monitorul Fiscal FISC.MD”, 02 noiembrie 2023
<https://monitorul.fisc.md/en/ifrs-17.-marja-de-serviciu-contractuala-csm/>

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului.

Impactul științific al cercetărilor realizate în cadrul proiectului este evident și ține de soluționarea unor probleme în organizarea auditului în cadrul entităților economice autohtone din diferite ramuri ale economiei.

Autorii au identificat probleme cu privire la activitatea controlului intern și guvernancei corporative în cadrul entității, au propus noi tehnici de audit intern, au găsit soluții cu privire la îmbunătățirea calității informației prezentate în situațiile financiare financiară ale entităților din diferite sectoare ale economiei naționale, s-au referit la gestionarea surselor financiare publice în cadrul acestor instituții cu impact științific, social și economic.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului (obligatoriu)

În cadrul cercetărilor desfășurate de către cadrele științifico-didactice, membri a echipei au fost utilizate baze de date cu referire la entitățile din diferite sectoare a economiei la nivel național și internațional, colecțiile de lucrări științifice ale autorilor autohtoni și din alte țări, platforme automatizate și software aplicative pentru obținerea rezultatelor cercetării.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

- Entități din sectorul financiar nebancar: „Intact Asigurări Generale”; SAR „Moldcargo” S.A.;
- Editura periodică „Monitorul Fical.md”;
- Entități de audit: „FlagMAN-D” S.R.L.

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

Lipsește

11. Dificultățile în realizarea proiectului (Financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)

Nu sunt

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

- a) Dolghi Cristina. Seminarului științific: „Consolidarea practicilor de audit și raportare financiară orientate spre asigurarea performanței entității moderne”. Dolghi Cristina. *Managementul calității auditului: aspecte conceptuale și practice*”, oral la 19.05.2023, FȘE, USM.
- b) Dolghi Cristina. În cadrul practicii de specialitate a studenților de la Specialitatea „Contabilitate” și Specialitatea „Finanțe și Bănci”, Facultatea de Științe Economice, USM la 08.06.2023 cu genericul: „Produsele de asigurare facultative-necesitatea și motivația social-economică a acestora”; și la 15.06.2023 a Seminarului cu tema: „Practica asigurărilor obligatorii în Republica Moldova” în colaborare cu Compania „Intact Asigurări Generale”, oral și postere pe siteul oficial al Companiei.
- c) PETREANU E., ZAHARCO, Important aspects of the audit planning in agricultural entities from the Republic of Moldova. In: Journal of Scientific Papers Series "Management, economic engineering in agriculture and rural development", Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară, București, Volume 23, Issue 4/2023, 2023, prezentare și publicarea rezultatelor în revistă.
- d) Bogos Eugenia. „Safeguarding financial integrity: the role of auditors in mitigating the creative accounting practices”. 2023 EU-PAIR ANNUAL INTERNATIONAL CONFERENCE – 2nd EDITION “Challenges and Dynamics of European Administrative Area” 2. 2nd – 23rd of June 2023, Iași, Romania, prezentare orală și publicarea rezultatelor.

13. Recomandări, propuneri

În perioada anilor 2022-2023, în cadrul proiectului au fost elaborate multiple lucrări cu caracter științific, care au ca scop fundamentarea teoretică și dezvoltarea tehnicilor de audit în entitățile din diferite ramuri economice din Republica Moldova în contextul dezvoltării mediului de afaceri

În cadrul Proiectului dat au fost aprofundate studiile și propuse soluții, care au fost publicate în reviste științifice și prezentate în cadrul manifestărilor științifice, studenților de la Specialitatea „Contabilitate” și Specialitatea „Finanțe și Bănci” FȘE, USM în cadrul practicii de specialitate, implementate în entitățile din sectorul financiar nebancar și publicate în ediția periodică „Monitorul Fical.md”.

În rezultatul activităților desfășurate, echipa de proiect vine cu următoarele recomandări:

- îmbunătățirea controlului intern managerial la nivel de entitate;
- eficientizarea guvernantei corporative prin prisma auditului intern.
- perfecționarea tehnicilor de audit, modului în care procedurile de audit abordează riscul în gestiunea entității.
- implementarea metodelor de eficientizare a sistemului de gestionare al fondurilor publice.

Conducătorul de proiect, Dolghi Cristina, dr., prof. univ.

Data: 26.12.2023